Vakstraravtalur sum regionalpolitikst amboð

Framløga á umboðsráðsfundi hjá FKF,
Hotel Hafnia, 31. jan. 2009

Jógvan Mørkøre
Granskingardepilin fyri Samfelagsmenning
www.socdev.fo

Úr skránni:

Vakstraravtalur, sur
amboð
Jógvan Mørkøre, gran
Granskingardeplinum fyri økismenning.
Vakstraravtalan fyri Suðuroynna, ein leistur at menna onnur øki í landinum, og eitt møguligt alternativ í økismenningarpolitikkinum.

Eingin avtala gjørd enn!

Framløgan

- Hví framvegis eingin vakstraravtala? – Støðan viðvíkjandi Suðuroyaravtalu.
- Hvat er ein vakstraravtala?
- Hvat er eitt tyssi? Hvat er eitt tyssiátak?
- Vakstraravtalur og økismenning.

Hví framvegis eingin vakstraravtala?

- Partarnir hava ikki samst um at gera avtaluna
- Óloknar fortreytir:
  - Suðuroyargrunnur
  - Suðuroyggin ein kommuna

Suðuroyargrunnur

- 30/20-býti til 40 mió. kr. til landið og 10 til kommunurnar í Suðuroy
- Smyrilssemjurnar

[illegible] 16. okt. 2006

Viljunarskriv.

Borgarstjórarnir í Suðuroy vátta sín vilja at figgja 10 mió. kr. í grunn til Suðuroyarsamtaki árini 2008-2012. Tá er fortreytin, at landsstýrið er sinnað at gjalda aftrat 40 mió.

Eli Frederiksen

Elin Nielsen

Niclas Hentze

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Suðuroyargrunnur

- 30/20-býti til 40 mió. kr. til landið og 10 til kommunurnar í Suðuroy
- Smyrilssemjurnar
- Viðtøkur fyri grunnin

Uppskot: Vedtægter for Erhversudviklingsfond for Suderø.

(Uppskotið varð lagt fram á evnisdegi í Porkeri 15. januar 2008 – viðmerkingar frá fundinum eru settar inn.)

Innleiðandi má staðfestast, at Vakstraravtalan fyri Suðuroyanna og Suðuroyargrunnurin eru knýtt saman

Stifter og hjemsted

§ 1. Erhvervsudviklingsfond for Suderø (fonden) blev stiftet færøske landsstyre og kommunerne på Suderø i henhold til ….. 2008.

Stk. 2. Fondens hjemsted er Tvøroyrar Kommune, Færøerne. Fonden er en erhvervsdrivende fond.

Formål

§ 2. Fonden har til formål på markedsøkonomiske vilkår

Suðuroyargrunnur

- 30/20-býti til 40 mió. kr. til landið og 10 til kommunurnar í Suðuroy
- Smyrilssemjurnar
- Viðtøkur fyri grunnin
- Frá Suðuroyargrunni til Økismenningar-grunn?

Suðuroyargrunnur

- 30/20-býti til 40 mió. kr. til landið og 10 til kommunurnar í Suðuroy
- Smyrilssemjurnar
- Viðtøkur fyri grunnin
- Frá Suðuroyargrunni til Økismenningargrunn?

Vakstraravtala fyri Suðuroy og økismenning

- **Úr CHE-samgonguskjalinum, februar 2008:**

…………………….

Økismenning

Økismenning og útoyggjapolitikkur.
Ein miðvísur økismenningar- og útoyggjapolitikkur skal verða rikin. Nýggir almennir stovnar verða skipaðir kring landið, har tað er ráðiligt. Ávísur partur av almennu íløgunum verður nýttur á og til og frá útoyggjunum. Menningarætlan skal verða gjørd fyri hvørja oyggj sær.
Endalig loysn skal verða funnin á trupulleikanum viðvíkjandi orkutørvinum á ávísum útoyggjum

Vakstrarætlan fyri Suðuroynna..
Vakstrarætlan fyri Suðuroynna verður framd í verki.

…………………..

Hvat er ein vakstraravtala?

Ein vakstraravtala er ein avtala millum nakrar aktørar um, hvussu teir ætla at skapa búskaparvøkstur í einum øki í einum ávísum tíðarskeiði. Í avtaluni verður rættiliga nágreiniliga ásett hvønn leiklut, hvør einstakur aktørur hevur. Tað ber til at hugsa um hetta sum eitt slag av arbeiðsbýti, har partarnir fyrst avtala, hvat skal gerast, og hvør skal gera hvat.

(Úr grein hjá Magna Laksáfoss og Jógvan Mørkøre 10. mai 2007)

Privata initiativið altavgerandi týdning.

Longu frá byrjan av skal privata vinnan tí við uppí leikin og vera við til at forma avtaluna, soleiðis at hon finnur sín leiklut í avtaluni. Á sama hátt skulu møguligar útlendskar fyritøkur eisini vera við í avtaluni og mugu tí eisini vera við frá byrjan av.

(Úr grein hjá Magna Laksáfoss og Jógvan Mørkøre 10. mai 2007)

Hvat er eitt tyssi?

- *Vinnufyritøkur og stovnar, ið eru bundnar saman í einum geografiskt avmarkaðum øki*

Á enskum: Cluster.

Á íslendskum: Klasi.

Á donskum: Klynge.

Vakstraravtala
fyri Eyafjarðarøkið hugmyndin.

- Gjørd juli 2004
- Galdandi 2004-2007.

- (Vaxtarsamningur Eyafjarðar II: 2008-2011)

Denmark Strait
Arctic Circle
NORWEGIAN
Bolungarvík
Ísafjördhur
Ísafjardhardjúp
Drangajökull
Vatneyri
Húnaflói
Breidhafjördhur
Hólmavík
Grímsey I.
Siglufjördhur
Skagaströnd
Ólafsvík
Stykkishólmur
Blönduós
Ólafsfjördhur
Öxarfjördhur
Saudhárkrókur
Hvammstangi
Dalvík
Raufarhöfn
Búdhardalur
Akureyri
Thistilfjörd
Húsavík
Faxaflói
Thórshöfn
Borgarnes
Hvítá
Heradhsvötn
Fnjóská
Bakka
Akranes
Reykjahlídh
Mývatn
Keflavík
REYKJAVÍK
Langjökull
Grímsstadhir
Kópavogur
Njardhvík
Hafnarfjördhur
Hofsjökull
Vopnafjörd
Grindavík
Skjálfandafljót
Lögurinn
Hofsá
Selfoss
Thjórsá
Thorlákshöfn
Kaldakvísl
24°

Vakstraravtala
fyri Eyafjarðarøkið.

- Gjørd juli 2004
- Galdandi 2004-2007.

Denmark Strait
Arctic Circle
Bolungarvík
Ísafjördhur
Ísafjardhardjúp
Drangajökull
Vatneyri
Húnaflói
Breidhafjördhur
Hólmavík
Skagaströnd
Grímsey I.
NORWEGIAN
Siglufjördhur
Ólafsvík
Stykkishólmur
Blönduós
Ólafsfjördhur
Saudhárkrókur
Öxarfjördhur
Hvammstangi
Dalvík
24°
Raufarhöfn
Búdhardalur
Akureyri
Thistilfjörd
Húsavík
Faxaflói
Thórshöfn
Borgarnes
Hvítá
Heradhsvötn
Fnjóská
Bakka
Reykjahlídh
Akranes
Mývatn
Grímsstadhir
Keflavík
REYKJAVÍK
Langjökull
Kópavogur
Njardhvík
Hafnarfjördhur
Hofsjökull
Vopnafjörd
Grindavík
Skjálfandafljót
Lögurinn
Hofsá
Selfoss
Thjórsá
Thorlákshöfn
Kaldakvísl

Partar:

1. Vinnumálaráðið
2. Akureyrar Kommuna
3. Eyafjarða Ídnaðarmenningarfelag
4. Bygdastofnun
5. Hægri háskúlin í Akureyri
6. Ídnaðarmenningarstovnurin
7. Eyafjarðar Samstarvsfelag
8. Norðurlands búskaparvirksemisstovan
9. Fakfeløg í økinum
10. Útflutningsráð Íslands

Mál:

- ➢búsetingaralternativ
- ➢íbúgvatal
- ➢kappingarføri og vøkstur
- ➢menna arbeiðsmegina
- ➢økja um virki og størv í kappingargreinum
- ➢altjóða verkætlanir
- ➢útlendskar íløgur og vitan

4 tyssi

1. Útbúgving og gransking
2. Heilsuarbeiði
3. Ferðavinna
4. Matframleiðsla

Fígging: Tils. 177,5 mió. ÍSK

- VMR 90
- KEA 35 (Eyafjarðar Samstarvsfelag)
- AFE 35 (Eyafjarðar Ídnaðarmenningarfelag)
- 17,5 mió. frá hinum

AFE stendur fyri at seta í verk

Fleiri vakstraravtalur

- Vaxtarsamningur Vestfjarða
- Vaxtarsamningur Vesturlands
- Vaxtarsamningur Suðurlands og

Vestmannaeyja

- Vaxtarsamningur Austurlands
- Vaxtarsamningur Norðausturlands

Suðuroy

Fólkatal	Des. 2008
Tvøroyri	1.776
Vágur	1.409
Hvalba	731
Sumba	382
Porkeri	339
Hov	114
Fámjin	110
Suðuroy tils.	4.875

Tað eru 7 kommunur í Suðuroy

I Des. 2008 búðu 10,0% av Føroyafólki í Suðuroynni

Areal í km2:	166 KM^2
Føroyar:	1.393 KM^2

Møgulig tyssi í Suðuroy

- Fiskivinnan
  - Feskfiskadepil í Suðuroyarætlanini hjá landsstýrinum, februar 2005
- Maritimar tænastur
  - Í sambandi við menningarætlan fyri Vág
- Ferðavinnan
  - Samstarv millum kommunurnar, m.a. at seta ein felags ráðgeva

Vakstraravtala fyri Suðuroy: Avtalupartar

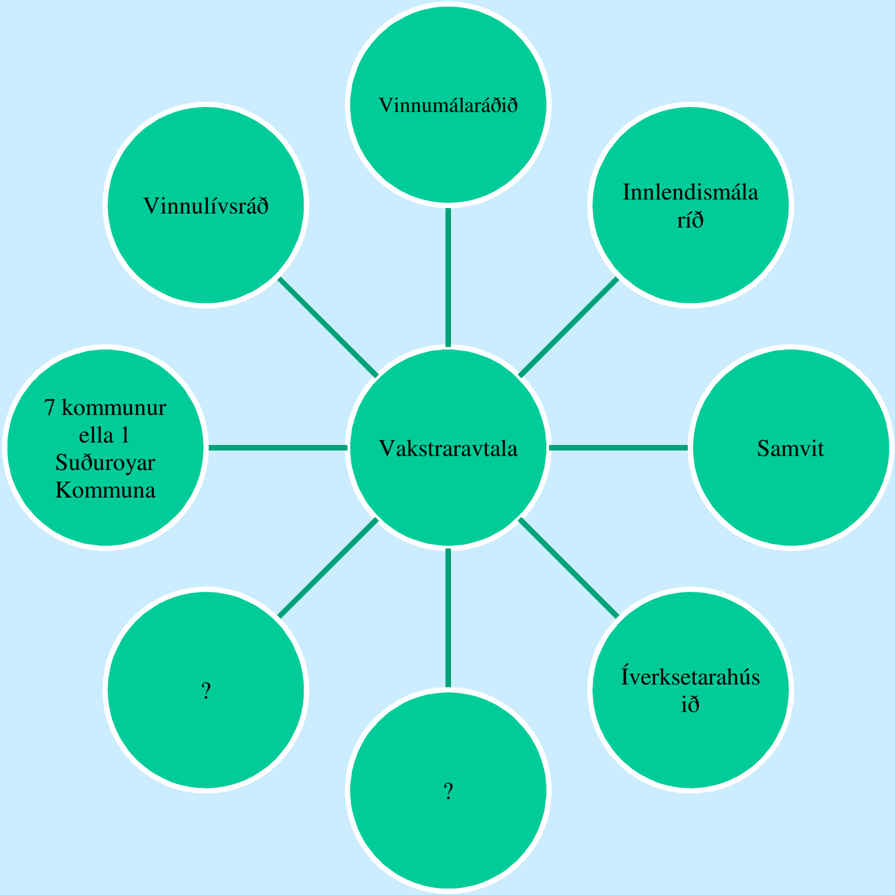

Vakstraravtala fyri Suðuroy:
- Ígongd: Arbeiðið í tyssum

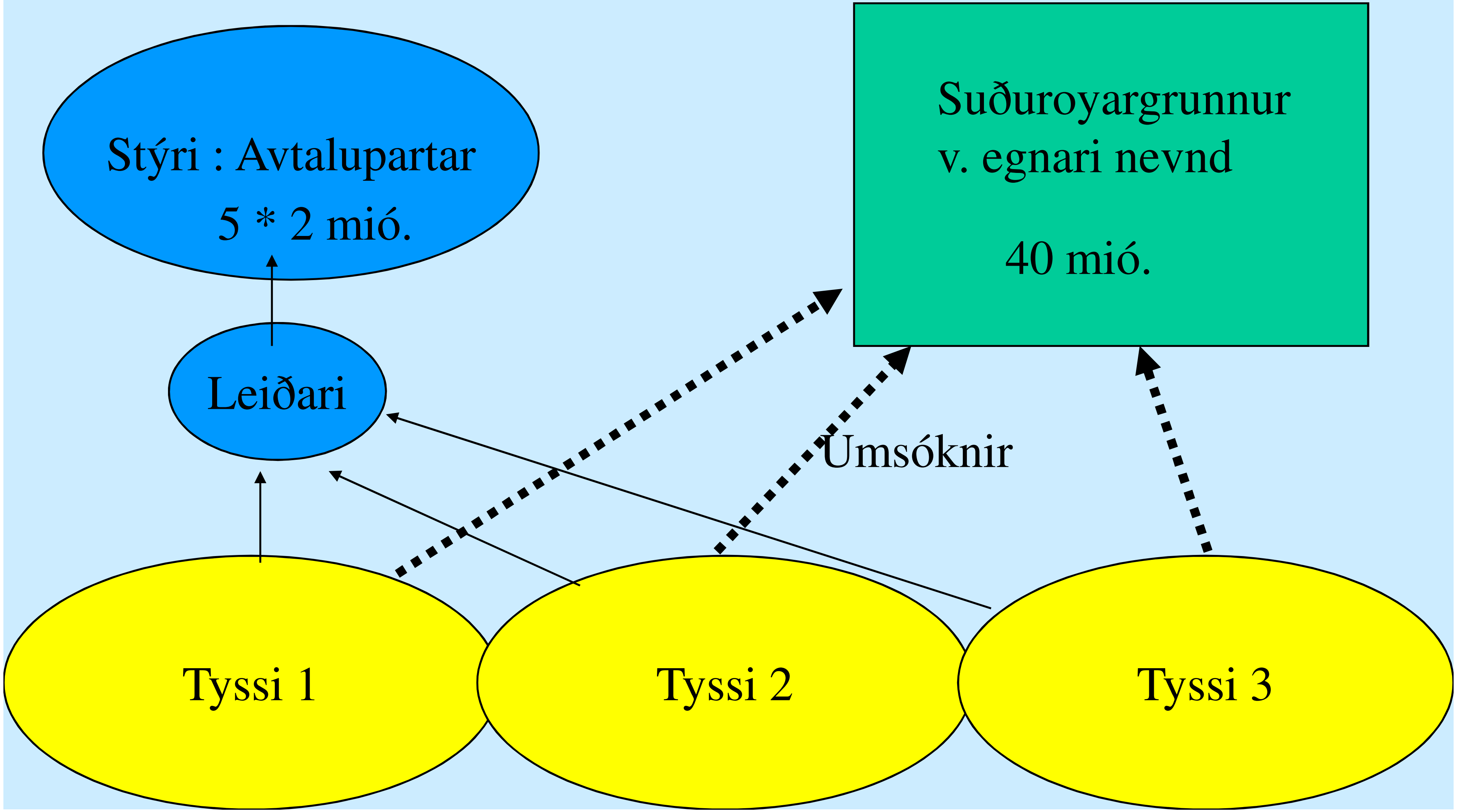

Vakstraravtalur og økismenning

- Vakstraravtalur eru vorðnar økismenningarpolitikkurin í Íslandi
- Í Skandinavia og Finlandi somuleiðis økismenningarpolitikkurin
- Úr samgonguskjalinum hjá ABC-samgonguni, oktober 2008: "Við støði í Visjón 2015-ætlanini og álitunum um útoyggjapolitikk og økismenning verður ætlan løgd fyri, hvussu tilmælini verða fylgd. Menningarætlan verður gjørd fyri hvørja oyggj sær."

Trupulleikar at taka støðu til

- Økismenningargrunnur – fortreyt fyri, at landsstýrið kann vera seriøsur aktørur
- Hvat er eitt 'øki'? – Eru oyggjar funktionellar regiónir ella.....?
- Øki og kommuna mugu vera eitt – fortreyt fyri, at kommunan kann vera seriøsur aktørur.
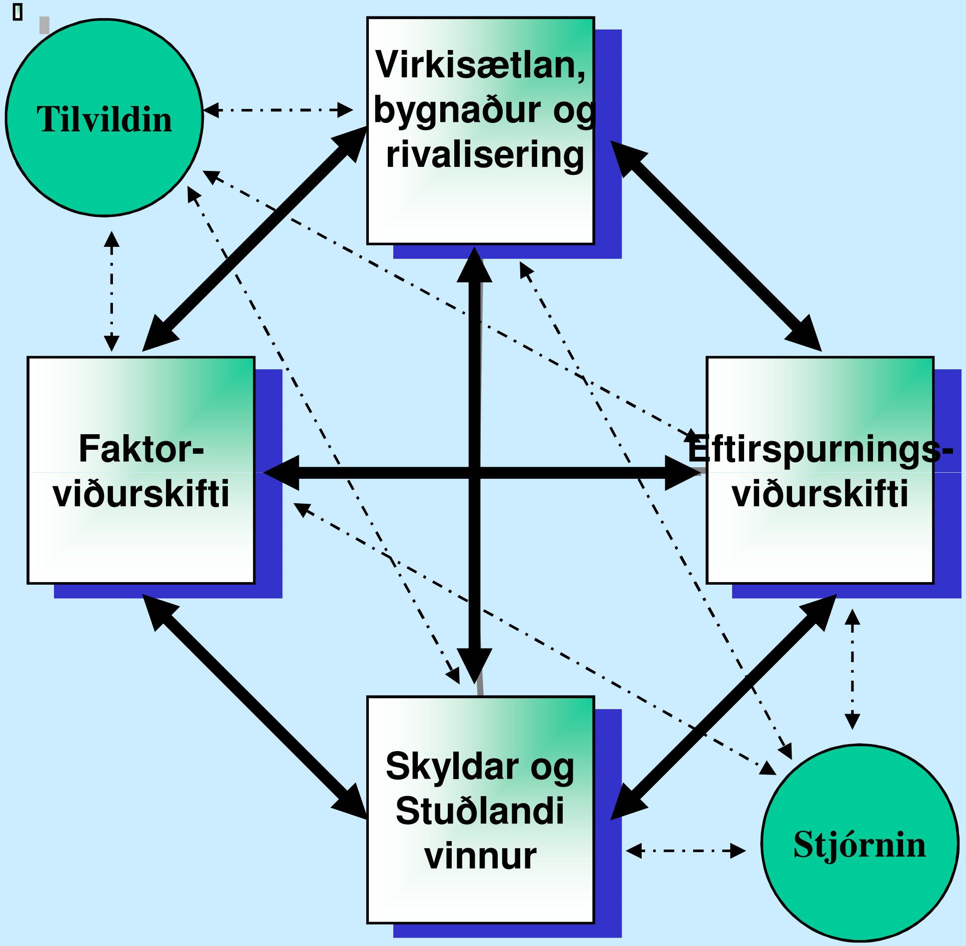
Diamanturin hjá Michael Porter